

ВИЗНАЧЕННЯ РЕЙТИНГУ БАНКІВСЬКИХ ВІДДІЛЕНЬ ЗА РІВНЕМ ДЕПОЗИТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Анотація. Розглянуто метод таксономічного аналізу для порівняння об'єктів, що характеризуються великою кількістю ознак, складання рейтингу відділень ПАТ "Укрсоцбанк" за рівнем депозитного обслуговування, який може бути використаний керівництвом банку для подальшого розвитку та вдосконалення послуг, які надає банк своїм клієнтам.

Аннотация. Рассмотрен метод таксономического анализа для сравнения объектов, характеризующихся большим количеством признаков, составление рейтинга отделений ПАО "Укрсоцбанк" по уровню депозитного обслуживания, который может быть использован руководством банка для дальнейшего развития и совершенствования услуг, предоставляемых банком своим клиентам.

Annotation. The paper deals with the method of taxonomic analysis to compare the objects that are characterized by a large number of features, rankings the branches of PJSC "Ukrsoctsbank" according to the level of deposit service that can be used by bank's management in further development and improvement of the services rendered by the bank to its customers.

Ключові слова: банк, депозитний портфель, метод таксономічного аналізу.

Розвиток філіальної мережі банку вимагає внесення відповідних змін до організаційної структури та системи управління. Визначення рейтингів банківської діяльності є важливим не лише на макроекономічному рівні, а на рівні окремого банку. Складання банківського рейтингу допомагає визначати місце одного банку серед сукупності інших, що дозволяє приймати рішення відносно якості роботи фінансової установи, необхідності її вдосконалення; надає клієнтам, інвесторам, підприємницьким структурам можливість обирати найкращий, найнадійніший банк.

Метою даної статті є розробка рейтингу діяльності відділень банку із залучення довгострокових депозитів.

Об'єктом дослідження є депозити як основна складова ресурсної бази банків.

Предметом дослідження є показники депозитної діяльності відділень ПАТ "Укрсоцбанк", які складають основу рейтингу оцінки діяльності банку.

Значні розробки у визначенні рейтингу оцінки діяльності банку із залучення довгострокових депозитів здійснили такі вчені-економісти, як: А. Гранберг, В. Плюта, Л. Канторович, Т. Кумпанс, В. Новожилов, О. Васюренко, А. Вожжов, А. Герасимович, Н. Кожель, Ж. Довгань, Дж. Сінкі, Е. Рід, Е. Гілл, Р. Сміт.

Для розробки рейтингу оцінки діяльності банку із залучення довгострокових депозитів можна використати метод таксономічного аналізу. Це дозволить із всієї сукупності відділень банку визначити найбільш ефективні у залученні коштів клієнтів.

Метод таксономічного аналізу використовується для порівняння об'єктів, що характеризуються великою кількістю ознак. У загальному вигляді цей аналіз дозволяє вирішити проблему впорядкування багатовимірних об'єктів та процесів відносно заданого нормативного вектора-еталону. На основі методу таксономії, що дозволяє звести багатовимірний статистичний матеріал у єдину сукупну характеристику, можлива побудова загальної оцінки досліджуваного об'єкта [1].

Таксономічний найповнішою мірою розкрито у відомого польського економіста В. Плюти, який вважає інформаційний зв'язок розподілу багатовимірної випадкової величини, що відноситься до поняття спектру розподілу, можна отримати за допомогою таксономічних методів [2].

На першому етапі дослідження наведені ознаки за кожною філією обраного банку утворюють так звану матрицю даних X . Реалізації багатовимірних величин є об'єктами таксономічних досліджень, тому їх можна розглядати як точки або вектори, що знаходяться у багатовимірному просторі, заданій сукупності ознак. Ці об'єкти розрізняються як за рівнем значень, що описують ці ознаки, так і за структурою значень цих показників. Строки матриці X є об'єктами дослідження, а стовпці – це властивості, що розглядаються як вектор. Основною умовою проведення ефективних досліджень є наявність великої сукупності даних. Перераховані ознаки характеризуються хаотичністю значень, про що свідчать високі показники абсолютної та відносної інформаційної цінності [3].

Наступним кроком є диференціація ознак матриці спостережень. При цьому слід визначити, що всі наведені ознаки сукупності є стимуляторами, бо всі показники мають позитивний вплив на

депозитну діяльність банку. Вони стимулюють подальшу роботу банку, їх постійне зростання та високе значення дозволить забезпечувати рентабельність банківської установи. Розподіл ознак на стимулятори та дестимулятори є основою для побудови еталона розвитку або вектора еталона [4].

Елементи цього вектора мають координати, та формуються із визначень показників таким чином: максимальному значенню відповідають стимулятори, а мінімальному – дестимулятори. Етап, на якому визначається показник таксономічного рівня розвитку, – це визначення відстані між досліджуваними явищами та вектором-еталоном. Розрахунок значень цих відстаней слугує вихідними даними для розрахунку показника рівня розвитку, значення якого може знаходитись у межах від нуля до одиниці [5].

Етап, на якому визначається показник таксономічного рівня розвитку – це визначення відстані між досліджуваними явищами та вектором-еталоном. Розрахунок значень цих відстаней слугує вихідними даними для розрахунку показника рівня розвитку, значення якого може знаходитись у межах від нуля до одиниці [6].

Таксономічний аналіз відділень ПАТ "Укрсоцбанк" проводиться по таких показниках, як частка депозитів фізичних осіб, частка депозитів юридичних осіб, частка депозитів до запитання, частка строкових депозитів, частка депозитів в національній валюті, частка депозитів в доларах в загальному депозитному портфелі.

Результати розрахунку таксономічного показника доцільно звести до табл. 1. У даному випадку таксономічний коефіцієнт розвитку буде інтегральною оцінкою ефективності роботи банку в цілому, а також окремо за його відділеннями.

Таблиця 1

Результати розрахунку таксономічного коефіцієнта розвитку ПАТ "Укрсоцбанк"

№ з/п	Таксономічний коефіцієнт розвитку (ТПРР)	№ з/п	Таксономічний коефіцієнт розвитку (ТПРР)	№ з/п	Таксономічний коефіцієнт розвитку (ТПРР)
1	0,458	13	0,131	25	0,204
2	0,112	14	0,367	26	0,366
3	0,460	15	0,119	27	0,214
4	0,522	16	0,179	28	0,107
5	0,103	17	0,263	29	0,241
6	0,142	18	0,184	30	0,196
7	0,121	19	0,241	31	0,324
8	0,077	20	0,231	32	0,102
9	0,103	21	0,246	33	0,262
10	0,294	22	0,228	34	0,129
11	0,392	23	0,189	-	-
12	0,164	24	0,214	-	-

На основі розрахованого таксономічного показника розвитку можна визначити рейтинг банківських підрозділів або виявити найкращий банк серед певної сукупності за окремими показниками [7].

Для побудови рейтингу, шляхом розрахунку коефіцієнта таксономії, може бути використана будь-яка банківська звітність, це дає змогу виявляти певні недоліки в роботі банку, прогнозувати його подальший розвиток, на основі інтегральної оцінки приймати управлінські рішення відносно різних банківських операцій. Рейтинг відділень ПАТ "Укрсоцбанк" за рівнем депозитного обслуговування наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Рейтинг відділень ПАТ "Укрсоцбанк" за рівнем депозитного обслуговування

Місце відділення	Відділення	Місце відділення	Відділення	Місце відділення	Відділення
1	2	3	4	5	6
1	Кіровське	13	Основ'янське	25	Сумське
2	Салтівське	14	Павлівське	26	Дзержинське
3	Чугуївське	15	Орджонікідзівське	27	Відділення № 815
4	Київське	16	Старосалтівське	28	Гагаринське

1	2	3	4	5	6
5	Ленінське	17	Новоолексіївське	29	Відділення № 807
6	Міжрайонне	18	Азовсько-Донське	30	Комінтернівське
7	Наукове	19	Артемівське	31	Лозівське
8	Новосалтівське	20	Привокзальне	32	Барабашовське
9	Олексіївське	21	Благовіщенське	33	Фрунзенське
10	Комунальне	22	Авіаційне	34	Куп'янське
11	Петровське	23	Студентське	-	-
12	Ізюмське	24	Холодногірське	-	-

Усі названі відділення ефективно залучають депозитні кошти, що дозволяє банку нарощувати додаткові обсяги депозитних ресурсів. Банк пропонує своїм клієнтам ті види послуг, які найбільшою мірою ними споживаються. Усі відділення формують клієнтську базу за рахунок їх сегментації у місті. Кращі відділення банку концентруються переважно у міських районах, що знаходяться в центрі міста Харкова, що теж є важливим.

Відділення-лідери за таксономічним показником є такими за більш ефективним фактичним виконанням плану за залученням довгострокових депозитів, бо мають найбільші загальні суми вкладів та збільшили кількість клієнтів по кожному відділенню банку.

Результати проведеного дослідження можуть бути використані менеджерами ПАТ "Укрсоцбанк" та іншими банківськими установами, що вже функціонують на ринку. Даний показник ілюструє конкурентне становище відділень банку, допомагає визначити слабкі сторони їх діяльності.

Наук. керівн. Чмута І. М.

Література: 1. Клебанова Т. С. Методы прогнозирования : учебн. пособ. / Т. С. Клебанова, В. В. Иванов, Н. А. Дубровина. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2002. – 372 с. 2. Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономическом моделировании / В. Плюта ; пер. с польск. – М. : Финансы и статистика, 1989. – 175 с. 3. Айвазян С. А. Многомерный статистический анализ в социально-экономических исследованиях / С. А. Айвазян // Экономика и математические методы. – 1977. – 234 с. 4. Титаренко В. В. Застосування таксономічного аналізу для визначення інтегрального показника рівня дефіцитності місцевого бюджету / Титаренко В. В. // Управління розвитком. – 2010. – № 2(121). – С. 25. 5. Смолякова О. М. Використання інтегрального показника для оцінки фінансового стану банку / О. М. Смолякова // Управління розвитком. – 2010. – № 5(81). – С. 108–110. 6. Сабліна Н. В. Использование метода таксономии для анализа внутренних ресурсов предприятия / Сабліна Н. В., Теличко В. А. // Экономика. – 2009. – № 3. – С. 78–82. 7. Єріна А. М. Статистичне моделювання та прогнозування / А. М. Єріна. – К. : КНЕУ, 2001. – 170 с.

УДК 330.45:336.7

Баркалова Д. С.

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ

ПОБУДОВА МОДЕЛІ ЗАЛЕЖНОСТІ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ ВІД КЛАСИФІКОВАНИХ ЗА СТУПЕНЕМ РИЗИКУ ПОЗИК

Анотація. З метою визначення впливу сукупності факторів на якість кредитного портфеля банку на основі багатфакторного регресійного аналізу досліджено залежність частки зважених класифікованих позик у кредитному портфелі від частки класифікованих за ступенем ризику позик у кредитному портфелі банку.